

Et potensial for en ny indre soloppgang

Otto Krog og Ritva-Liisa Blomberg

I mange tiår har vi sett frem til å besøke den for oss hellige øyen Iona utenfor Skottlands vestkyst, i det sydligste området av Hebridene. Denne ble kraftsenteret og den siste bastion for den keltisk-kristne åndsimpuls i all dens skjønnhet, aktualitet og opphøyethet. Det var en solnedgang av de sjeldne da teppet gikk ned ytre sett for denne eksemplariske kristendom i året 1209 etter knappe 700 års ånds-solvirke. Frem til i dag har den vært underslått og fortiet.

Det gamle Erin (Irland) ble betegnet de helliges øy, som en sammenfatning for de mange flere øyer som kunne involveres i dette honnøruttrykket fra en tid med dårlige forutsetninger for geografiske detaljer, men desto større evner til å oppfatte ekte fromhet og åndelighet. Ut fra slike evner ble Iona med rette oppfattet som selve kronjuvelen.

Beitemarker med tusenfryd.
Foto: Ritva-Liisa Blomberg

Nå kan vi på Iona i vemodstemning svakt fornemme det som et tapt Shangrila, hvilket av to grunner, kanskje, måtte forsvinne som jordisk realitet for å bli virksomt ut fra verdenshukommelsen. Vi måtte vel falle videre mot vårt evolusjonære bunnpunkt, den tomme bevissthetssjel, og vi må fra dette utgangspunkt i frihet få anledning å løfte frem fra glemselen til full anerkjennelse og virkekraft det disse fortidens hellige har eksemplifisert. Vi aner i etterklangen at det ligger et potensial for en ny indre soloppgang i dette tapte, som nå på nytt og i frihet gjenfinnes og verdsettes over et tidsgap på 1000-1500 år.

Vår fellestur til Iona i slutten av juni i år ble særdeles spennende, både i dette perspektivet og som sosialt vellykket hendelse. Vi var 18 forskjellige personer som i fellesskap naturlig opparbeidet en respektfull, tolerant og god stemning innbyrdes og for det som stedet så rundhåndet innbød til: fordypelse, ettertanke, fromhet. Det pastorale landskapet med beitende dyr, klipper, hvite strender og grønne gressganger badende i tusenfryd dannet forgrunnen, og overalt møttes hav og himmel som en illustrasjon på evighet og uendelighet. Naturopplevelse og det religiøse fløt sammen i beste overensstemmelse med keltisk-kristen

St. Martin-korset foran Abbey.

spiritualitet da vi sto der ved en av mange naturpanorama fullstendig forskånet for moderne elementer, og lot oss beta, slik St. Columba må ha stått der for snart 1500 år siden og latt seg gripe av de samme klipper, holmer og havbrus. De rolig beitende, arkaiske og vakre spelsauer med tette, krumme horn var som skapt for denne historiske tidsbrobygging på Iona.

Det dårlige været som var varslet, vek respektfullt til side straks vi ankom fergeleiet på Iona. Væromslaget under fergeoverfarten, med dis og vikende skoddedotter i aftensol, ga oss en velkomsthilsen vi ikke kunne ønsket bedre. Freden og skjønnheten og en herlig økologisk middag ventet på oss i Argyll Hotel, et lite, trivelig hotell med egen økologisk hage noen hundre meter fra fergeleiet ved stranden.

Tross litt regn på begynnelsen av våre to langturer, den ene til St. Columbas Bay og den andre til basaltøya Staffa med Fingals Cave, ble mange av oss solbrent i det spesielle, "tynne" lyset. Staffa reiser seg som en katedral fra havet, med mørke, glinsende "vegger" og intensgrønt bølgende gresstak mot himmelen. Dets indre, Fingals Cave med sine undersjøiske klanger og sekskantede basalsøyler, er et ærefryktvekkende under, som har inspirert mange kunstnere til en

hyllest av guddommelige krefter i naturen.

Iona Abbey, det pietetsfullt restaurerte cistercienserklosteret fra 1200, er bygd på fundamentet og ruinen fra det opprinnelige klosteret og på krypten, som før vikingenes herjinger innholdt St. Columbas levninger. Klosteret danner, sammen med de mektige og vakre solkorsene utenfor og alle kongegraver like bortenfor, sentralpunktet for alle som i sitt indre vil restaurere den spirituelle vei til keltisk kristne verdier.

Abbeyen, som den kalles, er nå et senter for økumenisk arbeid og gir en tolerant stemning, som preger stedet og menneske-møtene.

I samme ånd sto klosterets kirkerom til vår rådighet etter den daglige aftengudstjenesten. Der ga Joseph Wagenheim og Aina Blente oss akkurat den musikkopplevelse i samspill av fløyte og werbecksang, som vi ikke kunne ønsket vakrere og mer befordrende. Stor takk til disse for dette initiativ! Takk også til Sissel og ASN for dette turarrangementet, og til alle våre kjære turvenner: Takk!

Landet bortenfor sol og måne

Phillip Nortvedt

Sommeren 2014 var det igjen duket for en ny reise i regi av det Antroposofiske Selskap i Norge, dyktig forberedt og ledet av Sissel Jenseth. Vi var 18 personer som landet på øen Iona selveste Sankthansaften.

Stedet har gjennom lange tider vært omgitt av myter, stemninger og historier. Blant annet er en rekke konger fra historisk tid gravlagt der. En må tenke på at øene i gamle dager var hovedsteder for ferdselen, da all trafikk foregikk sjøveien.

I tillegg til dette var Columba en sentral skikkelse i det tidlig kristne keltisk inspirerte Europa. Han kom til Iona i siste halvdel av det sjette århundre, og man mener den dag i dag å se etterlevninger av hans virke. Så vi deltok i noen spennende økumeniske vandringer i landskapet med mennesker fra hele verden.

Og allerede sankthanskvelden fikk vi merke denne globale forbrødringen. Vi besøkte den store klosterkirken på stedet, og hørte fra langt hold nydelig musikk og salmesang. Det viste seg at domene var stappfull av gamle og unge mennesker.

Fingal's grotte på Staffa.
Foto: Sissel Jenseth

Hvilken overraskelse å se dette folkehavet på et sted som bare har drøyt 100 fastboende. Det var folk fra Canada i vest til Indonesia i øst. Sissel hadde jo måttet bestille plass for oss nesten ett år i forveien for å få plass på et av de små hotellene.

Denne uante, stille fredsenergien som en kunne oppleve på øen, kan nok også settes inn i enda større sammenhenger. En kan jo for eksempel tenke på de store folketog som fant sted da det gamle Atlantis begynte å synke i havet.

Ett annet høydepunkt var besøket på den merkelige øen Staffa, og den største grotten der. Det har antagelig vært et innvielsessted gjennom årtusener. Vi kunne høre drønningen bruse langt

Pilegrimstur til Columba Bay - i bakgrunnen.
Foto: Sissel Jenseth

inne i hulen, og hvordan de innerste formasjoner skapte en gjenklang fra jorden selv.

Muligens et bilde på forholdet mellom de kosmiske krefter og menneskeskikkelsen selv.

Dagene gikk raskt unna med fint vær og hyggelige samværsformer, hvor både indre og ytre inntrykk ble satt inn i sosiale settinger på en fri og ledig måte. Og det var "fortjent", da det var en komplisert reise å komme dit, med skifter av tog, fly, buss og ferger. Men hva gjør vel det når en kommer til landet bortenfor sol og måne.

Marmorbruddet på Iona

Ellen og Hans Jakob Brinchmann

Vi var tre stykker, Åse, Hans og Ellen, som dagen før vi skulle dra hjem fra Iona, vandret til det lille nedlagte marmorbruddet. Det ligger nær Druim Dhùghaill på sørøst-kysten, helt nede ved sjøen i en kløft, like nordøst for Columba Bay.

Det er mulig at det ble brutt marmor her i middelalderen, men det man vet, er at det lille marmorbruddet har en historie tilbake til 1745. Det var jarlen av Breadalbane som

grunnla marmorkompaniet, men det ble først offisielt åpnet på slutten av 1700-tallet av John Campbell, 5. hertug av Argyll, i samarbeid med industrimannen William Campbell og den sveitsiske geologen Rudolf Raspe. De første maskinene ble installert omkring 1790.

Den hvite marmoren med grønne årer som marmor er mineralet, var vanskelig å ta ut, transporten var uøkonomisk, og på grunn av den forrevne kysten, var det også hasardiøst å få fraktet marmoren over på skipene. Driften ble derfor stengt etter kort tid. Anlegget kan ha vært et forsøk på å stimulere økonomien på Iona og forhindre at øyboerne forlot øya for å finne seg arbeid andre steder. Hertugen forsøkte også å starte en spinneskole på samme tid, men også den ble nedlagt etter få år. Et siste forsøk på å gjenåpne bruddet ble gjort i 1907. Det var da i drift noen år, men ble endelig stengt på slutten av 1. verdenskrig.

De synlige restene av de gamle, rustne redskaper

Gammelt produksjonsutstyr.

Eksempler på smykker.

Høyre: Hans og Ellen plukker småprøver.

Alle foto: Ellen og Hans Jakob Brinchmann.

stammer fra den siste driftsperioden. Det som har overlevd, er noen vinsjer, en skjæreramme, en vanntank og selve bensinmotoren. Nå er de blitt svartlakkerte og står på stedet som ensomme minner om marmoraktiviteten. Stedet er nå listet opp som et gammelt kulturminnesmerke. Rundt omkring på bakken ligger mange småbiter (skarpe fliser) av marmoren, men det er ikke lett å finne noen som viser hvor flott dette mineralet kan være. Turister før oss har nok tatt med seg de beste bitene.

Alteret i klosterkirken på Iona er laget av den grønne marmoren og er meget vakkert.

Er man tålmodig kan man i Columba Bay finne biter av den grønne marmoren som er blitt blankslipt av bølgene. Av slike steiner lager øyfolket fine smykker og souvenirer. Legenden forteller at en slik stein redder deg fra drukning og forlis. Skipper David Kirkpatrick på en av de små båtene på øya, har fortalt at Iona har en naturlig

I forgrunnen ligger det ubrukt marmor. I bakgrunnen sees det gamle bruddet.

kraft. Han kaller øya "sentrum i universet". "Jeg har alltid en iona-stein i lommen" sier han, "og jeg har ikke forlist ennå".

Dersom man vandrer litt videre langs sjøen nordover mot neste bukt, aner man den grønne marmoren under den ruglete overflaten.